

Dit exemplaar bestaat uit 18 blz. plus bijlage I en II.

GEHEIMDE ANTI-NAVO-CAMPAGNES a m e n v a t t i n g

In het komende najaar zullen Nederlandse studentenorganisaties (met name de NSR-SVB) een grote protest-actie starten tegen een aantal doelen, die volgens de logica van het linkse, min of meer intellectuele protest tegen het "Westerse gewelddome systeem" min of meer met elkaar verband houden, te weten de fascistische regimes in Griekenland, Spanje en Portugal; de koloniale oorlogen in Angola, Mozambique en Guinea; de repressie in Zuidelijk Afrika; de NAVO en de militaire dienstplicht.

De verschillende acties zullen culmineren in een internationale conferentie over de NAVO, waarvoor progressieve organisaties uit West-Europa en de Verenigde Staten zullen worden uitgenodigd, naast zowel Griekse, Spaanse en Portugese studentenverzetbewegingen als verzetbewegingen uit Angola, Mozambique en Guinea. Ook vertegenwoordigers van Oosteuropese studentenunies zullen, volgens de plannen, aan deze conferentie deelnemen.

De conferentie, die mogelijk van de zijde van de SJ door straat-acties zal worden opgeluisterd, zal het piéce de résistance vormen van een internationale anti-NAVO-campagne, die sinds meer dan een jaar in de studentenwereld in voorbereiding is, maar tot dusverre weinig spectaculaire resultaten te zien heeft gegeven. Deze campagne is eerst in 1967 en opnieuw in 1968 gepousseerd door een aantal radicale leiders van Westeuropese syndicalistische studentenorganisaties, waarbij de SVB'er Maarten Abeln een belangrijke rol heeft gespeeld. Van achter de schermen is ze echter geïnspireerd door zulke internationale communistische frontorganisaties als de Internationale Unie van Studenten (IUS) en de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ), die de campagne thans via hun contacten in de Westerse studentenwereld financieren en richting geven.

In het onderhavige rapport wordt de ontwikkeling van deze breed opgezette actie tegen de NAVO beschreven. Bijgevoegd is de tekst van een door de NSR-SVB uitgegeven program met betrekking tot een reeks acties die in september zullen starten, met de internationale anti-NAVO-conferentie in oktober als hoogtepunt.

GEHEIM

Dit rapport bestaat uit 18 blz.

GEHEIM

DE ANTI-NAVO-CAMPAGNE

Inleiding

In het komende najaar zullen Nederlandse studentenorganisaties - althans gezien de plannen - een grote (protest)actie starten tegen een aantal doelen die ver van elkaar schijnen te liggen, maar volgens de logica van het linkse, min of meer intellectuele protest tegen het "Westerse geweldsysteem" toch met elkaar verband moeten houden, t.w.: de fascistische regimes in Griekenland, Spanje en Portugal; de koloniale oorlogen in Angola, Mozambique en Guinea; de repressie in Zuidelijk Afrika; de NAVO en de militaire dienstplicht.

De verschillende acties zullen culmineren in een internationale conferentie over de NAVO, waarvoor progressieve organisaties uit West-Europa en de Verenigde Staten zullen worden uitgenodigd, naast zowel Griekse, Spaanse en Portugese studentenverzetsbewegingen als verzetsbewegingen uit Angola, Mozambique en Guinea, en waar al deze problemen tezamen aan de orde zullen worden gesteld.

Het hoofddoel van de actie is de NAVO. De actie zelf moet gezien worden als een onderdeel van een internationale anti-NAVO-campagne die sinds meer dan een jaar in de studentenwereld in voorbereiding is, gepousseerd door een aantal radikale leiders van syndicalistische studentenorganisaties, met de steun in de rug van zulke internationale communistische frontorganisaties als de Internationale Unie van Studenten (IUS) en de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ).

Wellicht zal deze anti-NAVO-campagne niet op dezelfde schaal en met hetzelfde élan worden uitgevoerd als ze op papier wordt voorbereid (de invloed van de IUS en de WFDJ op de Westerse studentenwereld is beperkt; de verbindingen tussen de verschillende organisaties zijn zwak, namelijk afhankelijk van de activiteiten van enkele tientallen figuren; de radikale studentenleiders in het Westen zijn de "massa" van hun organisaties met hun ideeën en plannen dikwijls te ver vóór), maar wat ervan zal worden gerealiseerd zal het resultaat zijn van een samenspel tussen bepaalde radikale leiders van het studentenprotest en vertegenwoordigers van Oosteuropese instanties, een samenspel dat, afgezien van

GEHEIM

GEHEIM

het feit dat het gericht is tegen de Westerse establishment, nog een aantal kwalijke aspecten vertoont.

Het is duidelijk dat in de Westerse studentenwereld in brede kring het onbehagen is toegenomen over de politieke situatie waarin het Westen verkeert en waarvan men de wordingsgeschiedenis (waarvan men een stuk niet zelf bewust heeft meegemaakt) kritisch wenst te beschouwen. Men demonstreert dit onbehagen in het veel wijdere kader van een algehele maatschappijkritiek. Men ziet dit als een "eigen" zaak, veelal uit een oogpunt van de eigen betrokkenheid bij deze maatschappij. Wanneer deze ontwikkeling vanuit Oost-Europa wordt aangemoedigd en bijgestuurd, komt evenwel duidelijker de Westerse veiligheid in het geding: de Sowjet-Unie heeft uiteraard belang bij een ommekeer in de Westerse publieke opinie die tot voor haar interessante wijzigingen in de politieke verhoudingen kan leiden.

Het is dan ook daarom vooral zo'n slechte zaak, dat de radikale studentenleiders juist in ontmoetingen met vertegenwoordigers van het Oostblok inspiratie opdoen en geïnstrueerd worden in de taal en de tactiek van dit anti-NAVO-protest.

Niettemin zijn er velerlei misverstanden in dit spel. Woordvoerders van de IUS en de WFDJ hebben recentelijk wel gesproken van "hun" anti-NAVO-actie in ons land, zonder voldoende te beseffen, kennelijk, dat de meerderheid van de studenten hier van hun inmenging weinig gediend is. Anderzijds schijnt het deze studenten op hun beurt niet duidelijk te zijn in welke mate ze toch nog, via bepaalde leiders, door met name de IUS gemanipuleerd worden. Deze studentenleiders zelf, tenslotte, zijn er zich waarschijnlijk niet geheel en al van bewust, dat de anti-NAVO-actie voor de centrale communistische studentenorganisatie mede interessant is als middel om de Westerse studentenbeweging in haar greep te krijgen.

In de soms ingewikkelde geschiedenis van de anti-NAVO-campagne schijnt alles te draaien om kleine kongressies met hun eigen kleine intriges..

NAVO en Europese Veiligheid

Aan de communistische agitatie tegen de NAVO werd laatstelijk opnieuw richting gegeven op een belangrijke conferentie van Oost- en West-

GEHEIM

GEHEIM

europese communistische partijen, in april 1967 te Karlovy Vary (Tsjechoslowakije) gehouden. Op deze conferentie werd de Warschaupakt-politiek met betrekking tot het probleem "Europa" opnieuw geformuleerd in termen die ook voor de meeste CP-en in het Westen aanvaardbaar bleken te zijn.

Naast de traditionele eisen met betrekking tot de aanvaarding van de Europese status quo (twee Duitslanden, Oder- en Neissegrenzen), de normalisering van de politieke en economische betrekkingen tussen alle Europese staten, de aanvaarding van het verdrag tegen de verdere verspreiding van kernwapens, een progressieve ontwapening van Europa etc., werden twee kwesties met nadruk aan de orde gesteld: (1) de eis van de eliminering van de politieke, militaire en economische aanwezigheid van de Verenigde Staten in Europa en (2) het merkwaardige voorstel tot een gelijktijdige ontbinding van de NAVO en het Warschaupakt (in een vage toekomst uiteraard) en het houden van een conferentie van alle Europese staten over de problemen van de veiligheid en de vreedzame samenwerking in Europa.

Dit "program van Karlovy Vary" - in feite een samenvatting van de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie tegenover het Westen - had in de eerste plaats ten doel orde te scheppen in de interne en externe politiek van het Oostblok, die steeds verder verstoord dreigde te worden door het verzet van Roemenië tegen de verregaande boycot van de Duitse Bondsrepubliek en tegen een versterking van het Warschaupakt.

De formuleringen betreffende de normalisering van de verhoudingen tussen de Europese landen en de zogenaamde gelijktijdige ontbinding van de NAVO en het Warschaupakt, dienden dan ook met name om dit verzet van de Roemenen op te vangen.

Derhalve, hoe vreedzaam het program van Karlovy Vary op bepaalde punten ook klonk, het beoogde in feite een versterking van het Oostblok tegen het Westen. Als doel werd gesteld: een systeem van collectieve veiligheid, gegrond op de principes van vreedzame coexistentie van staten met een verschillend maatschappelijk stelsel, maar dit, uiteraard, volgens de zienswijze van Moskou, "in verband met de strijd van de volkeren van de wereld tegen het imperialisme, voor vrede, nationale onafhankelijkheid en sociale vooruitgang" en in elk geval "in verband met de strijd voor het socialisme".

De ondertoon was agressief, waarom de Roemenen zich dan ook van Karlovy Vary distancieerden. (Volgens hen diende het probleem van de

GEHEIM

GEHEIM

Europese veiligheid te worden opgelost in een andere atmosfeer dan een die door zulke dogmatische verklaringen bedorven werd en waarin haatgevoelens jegens de imperialistische Verenigde Staten en vooral jegens West-Duitsland overheersten.)

De uitspraak over de zogenaamde gelijktijdige opheffing van de NAVO en het Warschaupakt bedoelde in feite vast te leggen, dat als in het Westen een zodanige situatie zou zijn ontstaan, dat de NAVO haar betekenis had verloren (en vanuit het Oostblok zou men uiteraard een ontwikkeling in die richting met alle middelen wensen te bevorderen) en als de NAVO dan inderdaad zou worden opgeheven, ook het Sowjetblok zijn militaire bondgenootschap zou liquideren (maar natuurlijk vanwege zijn bijzondere samenhang in het voordeel zou komen tegenover het dan verdeelde Westen).

In dit perspectief paste uiteraard de agitatie tegen de NAVO onder de Westerse jeugd. Aan het slot van de Verklaring van Karlovy Vary werden alle socialistische en sociaal-democratische partijen in het Westen, alle vakbonden, alle intellectuelen en kunstenaars, alle christelijke, vredelievende en progressieve krachten opgeroepen zich voor deze zaak in te zetten. Ook de jongeren.

"Wij wenden ons ook tot de jonge generatie van Europa, wier toekomst afhangt van de verwezenlijking van deze ideeën over collectieve veiligheid en vrede. De jeugd staat in de eerste rijen van de bestrijders van de oorlogspolitiek, van reactie en fascisme, van de strijders voor vrijheid, vooruitgang en vriendschap tussen de volkeren."

Het was aan de communistische frontorganisaties als de IUS en de WFDJ, voor deze oproep onder de jongeren in het Westen gehoor te vinden.

Oost-West contacten

Dit betekende overigens niet, dat de communisten, na aldus in grote lijnen deze politiek te hebben uitgewerkt en zich bereid te hebben verklaard daarbij de jongeren en progressieven in het Westen te betrekken, inderdaad onmiddellijk en zonder terughoudendheid poogden

GEHEIM

GEHEIM

aansluiting te verkrijgen met de zich uitbreidende protestbeweging onder de Westerse jeugd, waarin anti-Amerikanisme, anti-establishment, anti-Vietnam en anti-NAVO gevoelens steeds duidelijker tot uiting begonnen te komen.

In de ogen van de communisten had deze protestbeweging namelijk "avonturistische" trekken, was ze een "wilde" beweging, ongecoördineerd en zonder een duidelijk program en, wat ernstiger was, zonder een acceptabele ideologie. De communisten denken - traditioneel - in termen van organisatie. De ontwikkelingen in de Westerse jeugd- en studentenbeweging waren voor hen derhalve slechts interessant voorzover ze daarop langs organisatorische weg vat konden krijgen.

Daartoe hadden zij op dat moment slechts één lijn uitstaan. Sinds 1966 had de IUS namelijk ofwel zelf initiatieven ontwikkeld ofwel initiatieven van enkele Europese studentenleiders gesteund; die geleid hadden tot een losse organisatorische bundeling van een aantal syndicalistische studentenbewegingen, die zich in maart 1967 te Brussel constitueerde onder de naam "Congres van Europese Syndicalistische Studentenorganisaties" (met de Franse initialen afgekort tot CESE). Het initiatief tot deze bundeling was formeel uitgegaan van de Union Nationale des Etudiants de France (UNEF) - met name Jean Louis Peninou, de voorzitter van de afdeling buitenland van de UNEF zou zich ervoor beijverd hebben - en van de Vereniging der Vlaamse Studenten (VVS). Aangezien beide organisaties aangesloten waren bij de IUS en zelfs vertegenwoordigd waren in het Executieve Comité van deze organisatie, moest de IUS wel bij de opzet van de CESE geïnteresseerd zijn, hetgeen ook later nog zou blijken. En in elk geval had ze daarmee, zij het nog indirect, toegang tot een grotere groep studentenorganisaties.

Behalve de UNEF en de VVS behoorden tot de CESE: de Nederlandse Studentenvakbeweging (SVB), de Mouvement Unifié Belge des Etudiants Francophones (MUBEF), de Engelse Radical Student Alliance (RSA), de Allgemeine Studentenausschuss van de Freie Universität Berlin (ASTA-FU), Spaanse en Portugese syndicalistische studentenorganisaties in het buitenland en Ierse en Zwitserse studentenorganisaties.

Het was via een aantal van deze organisaties dat de anti-NAVO-campagne, aanvankelijk nog onder enige terughoudende belangstelling van de kant van de IUS, later onder inspiratie van de IUS en soms van de WFDJ, gestalte zou krijgen.

GEHEIM

GEHEIM

Het is de vraag, of de IUS zich destijds reeds realiseerde, welke mogelijkheden haar in deze CESE-combinatie geboden werden. Tijdens het 9e IUS-congres, dat in maart/april 1967 te Ulan Bator werd gehouden, zou er voor het eerst over een anti-NAVO-seminar gesproken zijn. Het schijnt echter dat het voorstel daartoe gelanceerd werd door vertegenwoordigers van de ASTA-FU en dat de IUS het niet wenste over te nemen zonder daarover eerst alle bij haar aangesloten organisaties en enkele niet-aangesloten radikale en syndicalistische organisaties (kennelijk die van de CESE), gepeild hebben.

Zo kon het gebeuren dat de IUS bijna een jaar later nog niets in de richting van een anti-NAVO-actie ondernomen had, toen zij verrast werd door de grote en rumoerige demonstratie die in februari 1968 door de Duitse studenten, samen met groepen uit andere Europese studentenorganisaties^x), georganiseerd werd tegen de oorlog in Vietnam, uitlopend op een demonstratie tegen de NAVO. In totaal kwamen daarbij 12000 studenten en andere jongeren op de been. Rudi Dutschke fulmineerde er voor een gehoor van duizenden tegen het kapitalisme, riep op tot revolutie, tot desertie uit het leger en tot bestrijding van de NAVO.

In een resolutie, die aan het eind van een 14 uur durende conferentie werd aangenomen, werden voorlichtingsactiviteiten aangekondigd onder militairen in alle Westeuropese landen met Amerikaanse militaire vestigingen, met het doel de weerbaarheid van het Amerikaanse leger te ondermijnen en de soldaten te overtuigen van de noodzaak van verzet, sabotage en desertie, voorts demonstraties tegen NAVO-bases, sabotage van vervoer van militair materiaal naar Vietnam en acties tegen ondernemingen in de wapenindustrie.

Eigenlijk lag hier het begin van de internationale campagne tegen de NAVO, al zou de IUS later de indruk trachten te vestigen, dat de kiem daarvoor op haar congres in Ulan Bator gelegd was.

- x) Deze Vietnammanifestatie was in feite georganiseerd door de Duitse SDS en andere linkse studentenorganisaties, behorende tot een "Voorhoede"-bundeling die evenals de CESE in maart 1967 te Brussel tot stand was gekomen. Er namen evenwel ook bij de CESE aangesloten organisaties aan deel. Onder de Nederlandse deelnemers waren leden van de SJ, Politieia en de SVB.

GEHEIM

GEHEIM

Dutschke was in deze dagen ongetwijfeld de felste promotor van de anti-Vietnam en anti-NAVO-actie onder de studenten. Kort na de grote manifestatie in Berlijn sprak hij in Amsterdam op een solidariteitsmeeting tot steun aan het bevrijdingsfront in de Derde Wereld, waar hij onder meer betoogde:

"Wij moeten ons in de komende periode concentreren op daadwerkelijke ondersteuning van de sociaal-revolutionaire beweging in de Derde Wereld, van Vietnam tot Zuid-Afrika, van Peru tot Zuid-Korea. Wij kunnen dat door in West-Europa acties te voeren tegen NAVO-bases ... Wij zullen in onze anti-imperialistische en anti-kapitalistische strijd individuele acties van anarchistisch-subversieve aard en concrete massa-acties moeten combineren."

Maar Dutschke, een "avonturist", viel enigszins buiten het kader dat voor de communisten interessant was, al werd hij - vermoedelijk vanwege zijn agitatie tegen de Westduitse establishment - niet zo fel bekritiseerd als later een Cohn-Bendit in Frankrijk.

In maart 1968 begon de idee van een anti-NAVO-campagne in de sfeer van enkele Europese syndicalistische studentenorganisaties nader vorm te krijgen. Vertegenwoordigers van de ASTA-FU, de pas opgerichte Studenten-vakbeweging-Leuven, de Interfacottà van Turijn, de Nederlandse Studenten-vakbeweging en de Algemene Studentenvereniging Amsterdam (ASVA), ontmoetten elkaar toen te Parijs op een vergadering van een Mouvement d'Action Universitaire (Sorbonne), waar zij het plan opvatten voor een werkcongres in Turijn (augustus 1968) ter voorbereiding van een internationale studenten-manifestatie in de stijl van de Vietnam/NAVO-manifestatie in Berlijn, die in december 1968 in een nader te bepalen stad zou moeten plaatsvinden.

Beide evenementen zouden tenslotte niet doorgaan. Dezelfde idee zou echter later op een andere manier opnieuw worden gepousseerd.

In dezelfde maand vergaderde in Oost-Berlijn het Executieve Comité van de IUS, ter voorbereiding van het 9e Wereldjeugdfestival dat in augustus in Sofia zou worden gehouden. Vietnam, solidariteit met de Arabische volkeren, solidariteit met de studenten in Azië, Afrika en Latijns Amerika, en Europese Veiligheid, zo besloot men, zouden de voornaamste Festival-thema's zijn. Op aandringen van vertegenwoordigers van Westeuropese studentenorganisaties zou in het kader van de besprekingen over de Europese Veiligheid echter vooral het probleem van de NAVO aan de orde worden gesteld.

GEHEIM

GEHEIM

Kennelijk gingen in deze tijd de anti-NAVO initiatieven nog voornamelijk van de Westeuropese organisaties uit, zoals trouwens ook bleek uit de gang van zaken tijdens het Festival. De Westerse jongeren organiseerden er, bij gebrek aan andere mogelijkheden om tot een bevredigende discussie te komen (en in een sfeer die vanwege wrijvingen tussen Oost- en Westeuropese deelnemers soms niet al te plezierig was), met medewerking van de Festival-autoriteiten, zelf twee teach-ins over de NAVO, waaraan evenwel de Pool Wladimierz Konarski een "zo constructieve" bijdrage leverde, dat vanaf dat moment het ijs tussen Oost- en Westeuropese organisaties gebroken was. Het direkte resultaat van deze verbroedering was een conferentie over internationale samenwerking tegen de NAVO, die in november 1968 te Berlijn gehouden werd en waaraan vertegenwoordigers deelnamen van de Duitse SDS (de Sozialistische Deutsche Studentenbund), de ASTA-FU, de Engelse RSA en RSSF (de Revolutionary Socialist Student Federation) en studentenunies uit Polen, Oost-Duitsland en de Sowjet-Unie. Hier werd een concept-voorstel uitgewerkt voor een internationaal werkcongres, dat in het voorjaar van 1969 zou moeten plaatsvinden en waarvoor een zestigtal studentenorganisaties uit Oost en West zouden worden uitgenodigd. (Vermoedelijk was dit dezelfde idee die eerder op de vergadering van de Mouvement d'Action Universitaire in Parijs gelanceerd was.)

Men liep evenwel, zoals zou blijken, alweer te hard van stapel.

Konarski - Abeln

Uit de voorgaande geschiedenis zou licht de conclusie kunnen worden getrokken, dat de communisten lange tijd slechts matig in de anti-NAVO-actie geïnteresseerd waren en in feite door vertegenwoordigers van Westerse studentenorganisaties tot deelname geprest werden.

Dat was voor een deel waar. Men dient evenwel te bedenken, dat de actie in feite gelanceerd werd in de beperkte kring van enkele tientallen studentenleiders, die elkaar telkens weer op internationale bijeenkomsten ontmoetten en onderling op moeilijk naspeurbare wijze contact hielden.

Konarski, de vertegenwoordiger van de Poolse Studenten Unie (ZSP) in de IUS, die op het Wereldjeugdfestival zo'n grote indruk maakte op de Westerse studenten, was in deze beperkte kring waarschijnlijk een belangrijke figuur. Tot mei 1968, toen hij werd teruggetrokken uit de IUS, was hij in deze organisatie belast met de "coördinatie van de syndicalistische studentenbewegingen" en speelde hij derhalve op de achtergrond een rol in de CESE. In mei 1968 rapporteerde hij bijvoorbeeld, na een bezoek aan de

GEHEIM

GEHEIM

NSR-SVB, de volgende opmerkelijke zaken aan het secretariaat van de IUS:

- dat de IUS steun diende te verlenen aan de Nederlandse SVB en net de SVB contact zou moeten opnemen met het oog op "onze (IUS) politiek met betrekking tot de Nederlandse studentenbeweging";
- dat de IUS met name de Vietnam-acties van de SVB zou dienen te steunen en "onze (IUS) NAVO-actie in Nederland" met de SVB zou moeten coördineren (!).

In dezelfde maand werd Konarski in de IUS opgevolgd door zijn landgenoot Kielan, terwijl zijn functie als coordinator van de syndicalistische studentenbewegingen kennelijk min of meer werd overgenomen door de Nederlander Maarten Abeln, de voorzitter van de commissie buitenland van de SVB.

Dit was op zich een merkwaardige geschiedenis. Immers, functionarissen in het Executieve Comité en het Secretariaat van de IUS kunnen slechts geleverd worden door bij de IUS aangesloten organisaties. Maar de SVB was dat niet. Het was dan ook vermoedelijk niet als SVB-functionaris dat Abeln Konarski's rol overnam, maar als functionaris van de CESE. En inderdaad kan hij als zodanig beschouwd worden sinds hij van een bijeenkomst van syndicalistische studentenvertegenwoordigers (het "tweede CESE-congres") in augustus 1967 terugkeerde als (kennelijk niet op regelmatige wijze benoemde) secretaris van de CESE.

Het zijn vooral zulke figuren als Konarski, Peninou (van de UNEF), Nauwens (van de VVS) en Abeln, die bij de voorbereiding van internationale acties een belangrijke rol spelen. In hoeverre deze figuren vanuit het Sowjet-blok gemanipuleerd worden valt moeilijk te zeggen. Abeln is wat dit betreft in elk geval niet schoon van alle verdenking.

Toen hij in december 1966 met twee anderen op uitnodiging van de Studentenraad van de Sowjet-Unie een werkbezoek aan Moskou bracht, reisde hij later dan deze twee anderen naar Nederland terug, volgens hen omdat hij als lid van de studentenvakbeweging "in Moskou in deze materie zou worden ingewijd". En later, omstreeks april 1969, bleek hij een belangrijke functie te hebben op het hoofdbureau van de IUS en reisde hij vanuit Praag verschillende malen naar het Midden-Oosten, waar hij "voor de Russen contact had met El Fatah vertegenwoordigers". Aangezien de CESE tegen die tijd praktisch uiteengevallen was en Abeln dus hoogstens nog beschouwd kon worden als free-lance reizende contactman, moest hij deze functie voornamelijk te danken hebben aan persoonlijke verdiensten

GEHEIM

GEHEIM

In dit verband dient evenwel te worden opgemerkt, dat vanwege het feit dat de contacten tussen de verschillende organisaties gewoonlijk beperkt bleven tot de kring van dergelijke reizende vertegenwoordigers (die - zoals Nauwens en Abeln - in hun eigen organisatie soms niet eens bijzonder gewaardeerd worden) van hun plannen dikwijls weinig terecht kwam

De actie vertraagd

In elk geval was men tot dan toe - zoals reeds opgemerkt - te hard van stapel gelopen. Op het 23e congres van de Duitse SDS, dat in september 1968 te Frankfurt plaats vond, onder belangstelling onder meer van de kant van de UNEF, de SVB, de RSA en de RSSF, en waar (volgens een aankondiging) over de internationale anti-NAVO-campagne zou worden gesproken, kwam dit project in het geheel niet aan de orde. Het SDS-bestuur was nl. van mening dat de tijd daarvoor, bij gebrek aan een goede analyse van de toestand, nog niet rijp was (wel werd besloten tot acties tegen de Bundeswehr).

Maarten Abeln moest eenzelfde gebrek aan enthousiasme constateren toen hij op het 10e SVB-congres (november 1968) bekritiseerd werd vanwege zijn vèrgaande voorstellen tot acties tegen het militaire apparaat en hij tijdens een bespreking in het bestuur van de SVB (een maand later), na een rapport over internationale samenwerking op het stuk van anti-NAVO-acties te hebben ingediend, van zijn medebestuurleden te horen kreeg, dat men in die richting helemaal geen mogelijkheden zag.

Er waren nog andere moeilijkheden. De invasie in Tsjechoslowakije had de verhoudingen tussen Oost- en Westeuropese studentenorganisaties vertroebeld. Voorbereidende besprekingen, die volgens aankondigingen eind 1968 in Frankfurt of Berlijn zouden plaatsvinden, gingen of wel niet door of hadden zo weinig te betekenen dat daarvan niets meer werd vernomen. En een vergadering van het Executieve Comité van de IUS, die in december 1968 in Cairo zou plaatsvinden, moest vanwege de toestand in het Midden-Oosten tot veel later worden uitgesteld.

Van begin 1969 af begon er eerst weer enige tekening in de plannen te komen, hoewel er ook daarna nog veel mis liep.

De tijd begon toen trouwens te dringen: 1969 was het jaar waarin de verlenging van het NAVO-verdrag aan de orde zou komen, het moment waarop de hele NAVO-actie in feite gericht was.

In een interessant rapport van de vice-president van de IUS, Kielan, aan het Secretariaat van de IUS, gedateerd 5 december 1968, waarin de

GEHEIM

GEHEIM

hele NAVO-campagne met al haar implicaties kort werd samengevat, heette het daarover:

"The month of April, 1969 will mark the 20th anniversary of establishment of NATO. Through this 20 years-time of its existance NATO has fully exposed itself as an instrument of the policy of imperialism - this imperialistic "International fighting first of all against the socialist countries, hampering the development of the revolutionary, progressive and peace-loving forces in capitalist countries, and trying to crash and destroy the movements of national liberation, revolution and socialism in the countries of Asia, Africa and Latin America.

Established primarily as an European (or Atlantic) structure NATO has in reality stretched its activities far beyond the European boundaries including for instance the American aggression in Vietnam, aggression of Israel in Arab countries or to support Portugal in its colonial wars^{of} extermination. NATO has elaborated an immense system of psychological war and ideological sabotage against the socialist countries and progressive forces all over the world. Being an exponent of the reactionary policy of monopolies and imperialism it constitutes the embodiment of counter-revolution; it is an instrument of fight against social and political transformations. NATO is the main instrument of remilitarization of Western Germany and W.German policy of revanchism, revision of established borders in Europe, claim for nuclear weapons, etc.

The progressive student movement of the world in general and in Europe in particular, has been waging a constant struggle against NATO and its political and social implications. The IUS and its member organisations have always been sensitive to all manifestations of the reactionary activity of NATO and were using numerous measures to expand its role and policy to the world public opinion and to protest against NATO's work.

The analysis of the IUS approach to NATO is in the best way illustrated by the resolutions adopted at the IX Congress in Ulan Bator and the Last Executive Committee meeting in Berlin.

In the last period of time in the student movement of Western Europe and North America there has been a lot of discussion on an organisation of a broad campaign against NATO, campaign which would transcend the banal level of an argument about military pacts and would disclose the totality of its imperialist activity. To this end a basic work must be done - that of a fundamental study of NATO's activity in every individual country. On the basis of dossiers, tracts, and pamphlets it must be proved for instance the role of NATO behind the colonels coups in Greece, the SIFAR plan in Italy, the use of NATO behind the Portugese fascists in the attempts to repress by bombs and napalm the revolutionary fighters of MPLA and FRELIMO in Angola and Mozambique, its role in the Mediterraneans and the complicity with Israel in

GEHEIM

GEHEIM

in its assault on the Arab countries.

It is obvious that most of this action has to be done in West European countries but the IUS Secretariat and its member organisations can send a lot of assistance to the progressive student organisations of Western Europe which will carry out this action as well as the IUS has to prepare a political campaign against NATO." x)

Kielan gaf ook een gedetailleerd overzicht van de in dit kader geplande activiteiten, waaruit bleek dat hij de IUS een belangrijke coördinerende rol toedacht:

"I see two stages of our work in this direction:

- I. Preparation of documentation on NATO, its role and activities, in form of booklets, articles, studies etc.
- II. Preparation of a political campaign.

Evidently these two stages go closely each with another, however this distinction seems to be necessary from the point of view of practical work.

In order to execute this task I see the following which is to be faced by the European Commission (of the IUS).

ad. I- from now till March 15, 1969

- 1/ With the assistance of national unions to prepare a study of NATO's implications in every NATO- member country;
- 2/ To publish a collection of basic documents on NATO;
- 3/ To prepare a study on NATO's aggressive policy against socialist countries, movements of national liberation and progressive social movements of capitalist countries;
- 4/ To prepare a visual anti/NATO propaganda in a form of posters, leaflets, collections of photos etc.;
- 5/ To stipulate some forms of anti-NATO campaign and studies in all countries of Europe - with our member unions and other progressive student organisations;
- 6/ To study a possibility of having a Seminar on NATO and tactics of imperialism. There are at the moment certain initiatives of ASTA, F.M. of West Berlin to host such an event. To get into dialogue with ASTA on this issue and to study the possibility of participation in its initiative on a basis of mandate formulated separately;

x) Onderstropping door de bewerker

GEHEIM

GEHEIM

7/ To publish an IUS declaration on NATO.

ad. II. - from now till the end of April, 1969

- 1/ To continue dialogue and to coordinate when possible the activities of National Student Unions and other student organisations against NATO;
- 2/ To declare the time between March 15 - April 15, 1969 the International Student Month of Action against NATO and Imperialism and to urge all our member unions to organise events to this end;
- 3/ Try to concentrate the protest activities in Western Europe during this time;
- 4/ To publish in all the IUS periodical publications articles about certain aspects of NATO."

Volgens Kielan diende de IUS ook een belangrijk deel van de kosten van de campagne te dragen. Hij besloot zijn rapport althans met de opmerking:

"The realisation of this programme will entail of course certain financial involvement, especially connected with publications and travel in order to consult some unions. It seems impossible to draw the budget of the whole operation, now, but it will be presented by EUCOM to the Secretariat as soon as the concrete plan of action is available."

Op papier klonk dit allemaal nogal indrukwekkend. Afgezien echter van het feit dat men in verschillende Westerse studentenorganisaties (met name de Nederlandse SVB en de SVB-Leuven) reeds een meer diepgaande studie van de NAVO-problematiek had aangevat met het doel te komen tot een aantal publicaties (waaronder een anti-NAVO-brochure), moest de campagne eigenlijk nog van de grond af aan worden opgezet.

Op 6 januari bleven in Budapest enkele vertegenwoordigers van syndicalistische studentenorganisaties achter, die hadden deelgenomen aan een jaarlijkse internationale studentenconferentie van een meer algemene aard (de "European Meeting"), om de anti/NAVO-acties nader te bespreken. Zij besloten half februari in West-Berlijn een voorbereidingscomité ("prepcom") bijeen te roepen en daarna op niet te lange termijn in België een driedaags anti-NAVO-seminar te houden (dit was een voorstel van Nauwens van de VVS), gevolgd door een serie manifestaties (waaraan slechts Westerse organisaties zouden moeten deelnemen). De IUS zou de vergadering

GEHEIM

GEHEIM

van het voorbereidingscomité en het seminar financieren^{x)})

Op 21 februari vond te Varna in Bulgarije de vergadering van het Executieve Comité van de IUS plaats die oorspronkelijk in Cairo zou worden gehouden, met op de agenda onder meer "het probleem van de Europese Veiligheid" en "acties tegen de verlenging van het NAVO-verdrag in samenwerking met verschillende Westeuropese organisaties, inclusief niet-leden van de IUS." Zowel het voorstel van Kielan om tussen 10 april en 10 mei "internationale strijddagen tegen de NAVO en voor Europese Veiligheid" te organiseren, als het voorstel van Nauwens met betrekking tot het in België te houden anti-NAVO-seminar, werden door het E.C. overgenomen. De voorbereidende vergadering ("prepcom") moest echter van medio februari worden verschoven naar 14 maart.

Toen doemden evenwel nieuwe problemen op. De ASTA-FU, beducht voor moeilijkheden met ASTA's van andere universiteiten, die juist kort te voren tot een scheuring in de VDS (Verband Deutscher Studentenschaffen) hadden geleid, waarschuwde de IUS op het laatste moment dat ze van het organiseren van de "prepcom" wenste af te zien. Kennelijk vreesde ze vanwege de samenwerking met Oosteuropese studentenorganisaties door deze minder radicale ASTA's in een kwaad daglicht te zullen worden gesteld. Na interventie van de zijde van de IUS ging de vergadering toch nog door, zij het onder beperkte belangstelling omdat verschillende delegaties alweer waren afgereisd. De nog aanwezigen (waaronder vertegenwoordigers van de ASTA-FU, de SDS, de VVS, de ZSP en de FDJ) bleven in feite bij de besluiten die reeds in Varna waren genomen, zodat Nauwens zijn eigen voorstel

- x) Oorspronkelijk had de ASTA-FU voorgesteld ook het seminar in West-Berlijn te doen plaatsvinden. De Oostduitse Freie Deutsche Jugend (FDJ) was daar echter op tegen, omdat ze dan de Westduitse SDS zou ontmoeten. De FDJ-ers hadden geen bezwaar tegen een seminar in België, omdat ze meenden daarvoor toch geen visa te zullen krijgen en het probleem van de samenwerking met de SDS zich aldus vanzelf zou oplossen. Het voorstel van Nauwens het seminar door de VVS te laten voorbereiden was nogal stoutmoedig, omdat hij niet wist of zijn organisatie daarvoor te vinden zou zijn. Dit bleek later inderdaad moeilijkheden te geven.

GEHEIM

GEHEIM

tot het houden van een seminar in Brussel of Leuven definitief bij de VVS aanhangig kon maken.

En ook dit liep weer mis ! Noch de VVS, noch de SVB-Leuven bleken van zins een hand uit te steken voor dit seminar, dat naar hun mening eenzijdig ten gunste van het Warschaupakt zou werken. Nauwens werd verweeten dat hij een dergelijk voorstel had ingediend zonder daartoe gemandateerd te zijn. Het seminar moest worden afgelast.

Het blad "WFDY News" meldde in april:

"Also the campaign against the renewal of NATO, for European security has got off to a good start. All over Europe there have been powerful actions against this aggressive military pact and WFDY Bureau delegations have held discussions in various European countries. During the talks with member organisations and a large number of national and international youth organisations interest was shown in our (!) NATO campaign.

Views differ on various important questions, but there is unanimity of opinions among organisations of various political and philosophical trend on the need to fight for security in Europe against NATO."

Dit was een wat te optimistisch geluid, gezien het feit dat men er tot op dat moment nog niet in geslaagd was organisaties te vinden met voldoende animo om de grote anti-NAVO-manifestatie voor hun rekening te nemen.

De gedachten gingen van toen af blijkbaar vooral in de richting van Nederland, al zou ook Denemarken wel als gast-land voor het internationale samentreffen van anti-NAVO demonstranten genoemd zijn.

De SVB en de door haar op bestuursniveau beheerste NSR waren wel niet aangesloten bij de IUS, maar in bepaalde kringen in deze organisaties werd in elk geval met bemoedigende volharding aan een NAVO-brochure gewerkt en - belangrijker nog - de IUS had bij deze organisaties in Abeln een goede pleitbezorger.

De vice-president van de IUS, Kielan, reisde tegen medio april naar ons land om te zien of hij op het in Wageningen gehouden NSR-congres (10-12 april) voet aan de grond kon krijgen. Hij sprak daar met Tabbers, de secretaris buitenland van de NSR, die weliswaar niet afwijzend bleek te staan tegenover de idee van een NAVO-congres, maar er weinig voor

GEHEIM

GEHEIM

voelde dat de IUS deze onderneming zou financieren. (Kielan bleek overigens op dit congres geen geziene gast te zijn)

Kort daarop ontving de NSR van de IUS (door bemiddeling van Abeln te Praag) de uitnodiging enkele vertegenwoordigers naar het IUS hoofdbureau te zenden ter bespreking van

- a) de eventuele toetreding van de NSR tot de IUS
- b) de anti-NAVO-campagne
- c) een eventueel in Nederland te houden IUS-congres (met als onderwerp het nazisme).

Dit laatste punt betrof waarschijnlijk het internationale anti-NAVO-congres, waar men zich mogelijk voorstelde de nadruk te gaan leggen op het gevaar van neo-nazistische tendenzen in West Duitsland.

De uitnodiging werd door de NSR aanvaard. De delegatie (Gerard Tabbers en Eric de Lange) vertrok evenwel eerst in de tweede helft van mei naar Praag.

Het resultaat van de besprekingen was in zoverre een succes voor de IUS, dat de NSR-bestuurders zich ermee accoord verklaarden dat het congres onder auspiciën van de NSR in Nederland zou worden georganiseerd. De IUS zou de onkosten voor de buitenlandse sprekers vergoeden (hetgeen volgens Tabbers en de Lange wel van te voren openlijk bekend zou worden gemaakt). De anti-NAVO-campagne was het op laatste moment gered ! Enkele weken later werd het uitgebreide en nogal ambitieuze program daarvoor gepubliceerd (zie de bijlage I bij dit rapport).

Besluit.

Het valt moeilijk te voorspellen of de anti-NAVO-campagne inderdaad op dezelfde schaal zal worden uitgevoerd als in dit program wordt aangekondigd. Op grond van ervaringen elders zou men geneigd zijn aan te nemen dat de IUS (die deze campagne thans volledig geannexeerd blijkt te hebben) nog verdere teleurstellingen te verwerken zou kunnen krijgen.

De Duitse SDS verloor in het afgelopen jaar kennelijk veel van haar belangstelling voor deze actie. De VVS en de SVB-Leuven bleken ongenegen de organisatie van het congres op zich te nemen. In april leidde een vergadering van enkele honderden linkse socialistten en studenten in de universiteit van Turijn over de "militaire organisatie van het Westerse blok"

GEHEIM

GEHEIM

tot hooglopende ruzies na een voordracht van de SDS-leider Karl Dietrich Wolf. Weliswaar besloot een groep aanwezigen tot voortzetting van de campagne tegen de NAVO, maar dit was nadat vele anderen uit de vergadering waren weggelopen. In Nederland was er tot dusverre in de sfeer van de NSR-SVB ook slechts van een beperkte belangstelling sprake. Tenslotte bleek kort geleden, dat men in de kring van het bestuur van de SJ wel bereid was aan het congres deel te nemen, maar dat men er overigens niet gelukkig mee was. Met name verwachtte men dat de vertegenwoordigers van de Oostbloklanden "natuurlijk" niet zouden wensen te "demonstreren", hetgeen de SJ-ers - in de van hen bekende stijl - wél van plan waren, óók tegen het Warschaupakt ! Met enige grimmige voorpret besloot het SJ-bestuur de Oosteuropese delegaties daarmee te verrassen en tevens een resolutie in te dienen waarin de Russische interventie in Tsjechoslowakije veroordeeld werd

Misschien zal zich inderdaad nog wreken, dat de handelsreizigers in contacten tussen de studentenorganisaties in de regel zo'n slecht contact hebben met de massa der studenten. Maar, aan de andere kant, in Berlijn kwamen in februari 1968 15.000 man op de been en in Brussel tijdens een in maart jl. door de War Resisters International en andere vredes- en protestorganisaties gehouden demonstratie 12.000.

Soms is er maar een vonk nodig om een grote brand te veroorzaken. Alles is dus mogelijk.

| 8 juli 1969

GEHEIM

(Stencil uitgegeven door de NSR)

GEHEIM

NAV O - A K T I E --- N A J A A R 1969.Brochure: omstreeks juli gereed.

- er worden enkele stukken aan toegevoegd of uitgebreid.
- er komt een hoofdstuk over konkrete aktiemogelijkheden waar vooral de punten dienstweigeren en aktiewerkgroepen voor de guerilla in de derde wereld, uitgebreid behandeld worden.
- de kosten zullen ongeveer f 1,50 bedragen.

Aktie: begin september.

- start met actie tegen diskriminatie van vluchtelingenstudenten uit Portugal, Griekenland en Afrika.
- bij inschrijving aan de universiteiten inzamelingsactie d.m.v. verkoop van politieke posten, en briefkaartenactie tegen de diskriminatie en voor opname van alle buitenlandse studenten-vluchtelingen in de rijksstudiebeurzen regeling. Bij deze actie, propaganda, informatie over de situatie in Portugal, Griekenland, Spanje en de Afrikaanse kolonies.
- oktober: inschakeling onderwijsfront (net van kontaktpersonen) om NAVO-brochure te verspreiden (+ 1 miljoen scholieren).
- samen met de BVD, SJ, SVB, actie-groep-Delft en alle groepen die in Drienerlo aanwezig zijn, aansluitend op het hoofdstuk dienstweigering (APO in Duitsland) in de NAVO-brochure; actie door deze groepen (ik denk daarbij ook aan Pax Christi, Sjaloom, Kerk en Vrede, Interkerkelijk Vredesberaad, KWJ) bij
 - 1) legervoorlichting op scholen
 - 2) bij poorten van kazernes
 - 3) bij geschiedenisonderwijs op de scholen
 - 4) bij legeroefeningen
 - 5) bij keuringen voor militaire dienst
 - 6) bij universiteiten, inschrijving
 - 7) bij de kerken in de vredesweek.
- er bestaan plannen om een film te maken (nieuwe shots of bij elkaar geplakte film). BVD, PSP, NSR, Cineclub-Amsterdam. De NSR ziet een mogelijkheid om deze film te financieren en te multipliceren, zodat hij door het land kan gaan.
- wij denken ook aan het uitgeven van een krant met als hoofd-thema's:
 - 1) verschuiving van probleem Oost-West naar Noord-Zuid.
 - 2) dienstweigering
 - 3) koloniale oorlog in Angola, Mozambique en Guinea.
 - 4) economische belangen van Nederland in Zuidelijk Afrika. Gezocht moet worden naar organisaties die hieraan willen meewerken. Pax Christi, KWJ, Kerk en Vrede, Sjaloom financieel als wel organisatorisch.

GEHEIM

- eind oktober:
het organiseren van een grote internationale konferentie over de NAVO met de opzet zoals in de NAVO-brochure.
Doel: informatie + veel publiciteit
Plaats: Centraal in het land.
Uitgenodigd: - progressieve groepen in West-Europa
- SDS Amerika
- verzetsbewegingen (studenten) Griekenland, Portugal, Spanje
- verzetsbewegingen in Angola, Mozambique en Guinea, Bissan.
- begin november:
Zuidelijk Afrika-week, te organiseren door NESBIC, NSR, Grondraden en Angola-komit e. Sprekers zijn hoogstwaarschijnlijk aanwezig van het grote kongres.
Films moeten opgespoord worden.

Aktiegroepen: (plan Bram de Swaan)
moeten gefor- - er zal een parlementaire actie gevoerd worden om dit probleem ter discussie te brengen en stemming door Nederland in de VN te doen wijzigen.
meerd worden (werkgroep Amsterdam, Leiden, Angola-komitee)

P.S. Vooral t.a.v. de te verspreiden krant vraag ik jullie aandacht: NSR en grondraden bestrijken + 80.000 studenten en onderwijsfront 1 miljoen scholieren; als er andere organisaties geïnteresseerd zijn, kunnen de kerken of leden van die verenigingen bereikt worden (kostenbesparing, effectiever)!!!

GEHEIM

Enkele bijzonderheden betreffende in dit rapport genoemde figuren.

Daniël Cohn-Bendit: Speelde in 1968, als aanvoerder van de anarchistische "Beweging van de 22e maart" een belangrijke rol tijdens de mei-revolte in Parijs; had destijds zowel de Franse als de Duitse nationaliteit, thans alleen nog de Duitse.

Rudi Dutschke: Leider van de West-Berlijnse links-radicalen studenten; in april 1968 door een mislukte moordaanslag uitgeschakeld.

Kazimierz Kielan: Was in december 1967 secretaris van de commissie buitenland van de Poolse Nationale Studenten Unie (ZSP), aangesloten bij de IUS; later (1968) waarschijnlijk voorzitter ZSP; volgde in mei 1968 Konarski op als vice-president van de IUS.

Wladimierz Konarski: Was tot mei 1968, als functionaris van de ZSP, vice-president van de IUS; in mei 1968 teruggeroepen naar Warschau en opgevolgd door Kielan.

Leo Nauwens: Gewezen vice-voorzitter van de VVS; vertegenwoordigt de VVS vaak op bijeenkomsten van de IUS (congressen en vergaderingen van het Executieve Comité).

Jean-Louis Peninou: Was begin 1967 voorzitter van de commissie buitenland van de UNEF; behoorde in 1968 tot de leiders van de Parijse Mouvement d'Action Universitaire.

Karl-Dietrich Wolf: Was in 1968 voorzitter van de Duitse SDS; in september 1968 niet als zodanig herkozen; heeft regelmatig contact met andere Europese studentenorganisaties.

Maarten Abeln: (voormalig) voorzitter van de commissie buitenland van de SVB (commissie bestaat vermoedelijk niet meer); secretaris CESE, thans vermoedelijk functionaris op hoofdkantoor IUS te Praag.

Eric de Lange: Secretaris publiciteitszaken NSR-bestuur; vooraanstaand lid van de SJ.

Gerard Tabbers: Secretaris buitenland NSR-bestuur.

GEHEIM